# Tweede bestuursrapportage 2026

# Inhoudsopgave


**Inleiding** **3**

Samenvatting budgettaire bijstellingen 4

Financieel perspectief 2026 dat volgt uit de 2e bestuursrapportage 4

Begrotingswijzigingen op programmaniveau 5

Overige ontwikkelingen 6

Budgettaire begrotingswijzigingen en beleidsmatige afwijkingen 8

Programma 0 – Bestuur en ondersteuning 9

Programma 1 – Veiligheid 11

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat 12

Programma 3 – Economie 14

Programma 4 – Onderwijs 15

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie 17

Programma 6 – Sociaal domein 19

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu 23

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 27

A. Overzicht Overhead 29

B. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (incl Overzicht vennootschapsbelasting en Onvoorzien) 31

**Investeringen** **33**

**Bijlage 1. Overzicht baten en lasten na wijzigingen** **35**

**Bijlage 2. Overzicht begrotingswijzigingen** **37**

# Inleiding

Dit is de tweede bestuursrapportage over 2026. Conform de financiële verordening rapporteren we hierin over financiële en beleidsmatige afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting en doen we voorstellen tot wijziging van de begroting 2026. We lichten per programma de afwijkingen groter dan € 50.000 toe.

**Een samenhangend beeld**
Deze bestuursrapportage komt tegelijk met de programmabegroting 2027 in uw raad aan bod. Gezamenlijk vormen ze een totaalbeeld van waar de gemeente Westerkwartier financieel en inhoudelijk staat. In deze bestuursrapportage gebruiken we de inzichten uit ons actuele beeld om wijzigingen te doen in de begroting 2026.

**Budgetoverheveling en verwerking effecten septembercirculaire voor 2026 volgen in december**
In uw decembervergadering komen we met een voorstel voor budgetoverheveling, volgens de door uw raad vastgestelde uitgangspunten. Ook zullen we dan een voorstel doen voor de verwerking van de effecten van de septembercirculaire 2026 en de overige afwijkingen die tot dan bekend zijn.

**Actualisatie jaarbeeld**
Deze rapportage is gebaseerd op de inzichten en ontwikkelingen van het budget tot medio augustus. De ontwikkelingen die we bij de eerste bestuursrapportage alleen benoemd hebben en toen niet verwerkt zijn, zijn nu waar mogelijke financieel verwerkt.

**Afwijkingen die we in deze bestuursrapportage opnemen**
Deze bestuursrapportage gaat naast financieel-technische wijzigingen ook in op inhoudelijke ontwikkelingen met of zonder financiële gevolgen. We stellen een aantal wijzigingen van de programmabegroting 2026 voor. Het betreft onder meer bijstellingen van bestaande activiteiten zoals op basis van collegebesluiten en onvermijdelijke ontwikkelingen. Tot slot gaan we in op investeringen en themafondsen.

Namens het college,

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Ruud Kleijnen
Gemeentesecretaris

# Samenvatting budgettaire bijstellingen

In dit hoofdstuk geven we de samenvatting van de budgettaire bijstellingen. Allereerst wordt het bijgestelde financiële perspectief 2026 gepresenteerd. Vervolgens wordt een overzicht gepresenteerd van de budgettaire mutaties op programmaniveau waarbij we de belangrijkste mutaties toelichten.

## Financieel perspectief 2026 dat volgt uit de 2e bestuursrapportage

In onderstaande tabel is weergegeven wat het huidige saldo is van de begroting (€ 4,3 miljoen nadelig) en wat het effect van deze bestuursrapportage betekent voor de totale ontwikkeling van de financiële ruimte.

| **Saldi 2026** *(bedragen x € 1.000,+ is voordeel)* | **Saldo begroting** | **Bijstelling 1e BR** | **Totaal na 1e BR** | **Bijstelling 2e BR** | **Totaal 2026** |
|---|---|---|---|---|---|
| Structureel saldo begroting 2026 | **0** | | | | |
| Saldo incidentele baten en lasten | **-1.236** | | | | |
| Begroot resultaat | **-1.236** | -1.978 | **-3.214** | **-1.048** | **-4.262** |

Uit bovenstaande tabel blijkt een voorgestelde budgettaire bijstelling van € 1.048.000 nadelig, waarmee het totaal begroot resultaat na deze bijstelling € 4.262.000 nadelig is. Dit resultaat na bijstelling is het saldo inclusief incidentele baten en lasten. In de begroting 2026 is een structureel saldo "0" gepresenteerd, dat is exclusief incidentele baten en lasten. In de bestuursrapportages maken we daar geen onderscheid in, deze betreft immers begrotingsaanpassingen van incidentele aard.

Het saldo wordt in grote mate beïnvloed door een aantal grote ontwikkelingen. Dit zijn:

- De actualisatie van het Jeugdhulpbudget voor 2026. Dit levert een nadeel op van € 5,5 miljoen;
- Vrijval van een ontvangen decentralisatie uitkering voor CDOKE. Dit zorgt voor een voordeel van €2,2 miljoen);
- De actualisatie van de kapitaallasten leidt tot een voordeel van € 1,5 miljoen.
  Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat diverse investeringen later tot uitvoering komen dan eerder gepland. Hierdoor starten de rente- en toerekening van afschrijvingslasten op deze investeringen op een later moment. Voorbeelden hiervan zijn het Watertakenplan, Fietspad Leek-Groningen, infrastructuur Waezenburglaan en de nieuwbouw van het Lauwers College. Daarnaast leidt het doorschuiven van investeringen tot lagere rentelasten, omdat minder externe financiering hoeft te worden aangetrokken.

# Begrotingswijzigingen op programmaniveau

In onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen op programmaniveau gepresenteerd die van invloed zijn op het begrotingssaldo.

| Programma's<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Mutatie in baten & lasten | Mutatie in reserves | Totaal mutatie | V/N |
|---|---|---|---|---|
| Bestuur en ondersteuning | 215 | - | 215 | V |
| Veiligheid | -37 | - | -37 | N |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 111 | - | 111 | V |
| Economie | 68 | - | 68 | V |
| Onderwijs | 61 | - | 61 | V |
| Sport, cultuur en recreatie | 473 | - | 473 | V |
| Sociaal Domein | -5.797 | 208 | -5.590 | N |
| Volksgezondheid en milieu | 1.568 | - | 1.568 | V |
| Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw | -462 | 400 | -62 | N |
| **Totaal mutaties per programma's** | **-3.801** | **608** | -3.194 | N |
| Algemene dekkingsmiddelen | 1.871 | - | 1.871 | V |
| Overhead | 107 | 201 | 308 | V |
| Vennootschapsbelasting | -34 | - | -34 | N |
| Onvoorzien | - | - | - | - |
| **Totaal mutaties** | **-1.857** | **809** | -1.048 | N |

*Toelichting op de grootste afwijkingen op programmaniveau*

De grootste afwijkingen doen zich voor bij het Sociaal Domein, Volksgezondheid en milieu en Algemene dekkingsmiddelen.

- *Programma 6 Sociaal Domein (€5,7 miljoen nadeel).* Het nadeel op programma 6 ontstaat met name doordat voor 2026 een uitzetting wordt verwacht van ongeveer € 5,5 miljoen op het totale Jeugdhulpbudget.
- *Programma 7 Volksgezondheid en milieu (€ 1,6 miljoen voordeel).* Dit voordeel binnen dit programma wordt voornamelijk veroorzaakt door de vrijval van de CDOKE-middelen van €2,2 miljoen. Daartegenover staan extra kosten voor de afvalinzameling van € 0,3 miljoen en een terugbetaling aan Nedvang van € 0,2 miljoen. Per saldo resulteert dit in een voordeel van € 1,6 miljoen.
- *Algemene Dekkingsmiddelen (€ 1,8 miljoen voordeel).* Het voordeel op Algemene Dekkingsmiddelen ontstaat met name door de actualisatie van de rente voor 2026.

In hoofdstuk 2 worden overige ontwikkeling genoemd en in hoofdstuk 3 lichten we in overeenstemming met de financiële verordening per programma de mutaties met een omvang van € 50.000 en groter nader toe, gesorteerd van grootste voordeel naar grootste nadeel. In bijlage 1 is een totaaloverzicht na wijzigingen opgenomen en in bijlage 2 is een overzicht van alle mutaties opgenomen.

# Overige ontwikkelingen

## Nog niet verwerkte ontwikkelingen

Naast de in deze bestuursrapportage verwerkte afwijkingen doet zich een tweetal ontwikkelingen voor die mogelijk financiële consequenties heeft. Door de huidige onzekerheden kan de omvang van het financiële effect nog niet worden gekwantificeerd. Eventuele financiële gevolgen worden verwerkt zodra hierover meer zekerheid bestaat.

- Prijsontwikkelingen en geopolitieke onzekerheden

De geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten houden aan en zorgen voor onzekerheid op de internationale energie-en grondstoffenmarkten. Schommelingen in energieprijzen, brandstofkosten en prijzen van grondstoffen kunnen indirect doorwerken op de kosten van de gemeentelijk dienstverlening, onderhoudswerkzaamheden en investeringsprojecten.
In de eerste bestuursrapportage hebben wij aangegeven deze ontwikkelingen nauwgezet te volgen. Hoewel de situatie internationaal onzeker blijft, zien wij op dit moment onvoldoende aanleiding om de begroting 2026 hierop aan te passen. Daarbij wordt mede betrokken dat het Rijk heeft aangegeven eventuele structurele en bovenmatige effecten van internationale prijsontwikkelingen te monitoren en waar nodig te bezien in hoeverre compensatie aan decentrale overheden aan de orde is.

- *Bijstellingen budgetten BUIG*[1]

In de begroting is ten aanzien van de BUIG een voordeel van € 1,5 miljoen opgenomen. Op basis van het voorlopige budget zijn de lasten en baten momenteel nagenoeg in evenwicht. Ten opzichte van de begroting betekent dit een nadeel van € 1,5 miljoen. De definitieve ontwikkeling is afhankelijk van het definitief beschikbare rijksbudget, dat naar verwachting op 30 september bekend wordt gemaakt. De definitieve rijksbijdrage kan daardoor niet meer in deze bestuursrapportage worden verwerkt en wordt betrokken bij de laatste bestuursrapportage 2026.

[1] BUIG is de benaming voor een gebundelde uitkering van het Rijk aan gemeenten voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

## Verwerkte ontwikkelingen

Daarnaast is sprake van een ontwikkeling die naar verwachting een aanzienlijke impact heeft op het financiële resultaat. Hoewel nog sprake is van enige onzekerheid, kan voor deze ontwikkelingen een betrouwbare inschatting worden gemaakt van de verwachte financiële omvang. Daarom is deze wel in deze bestuursrapportage verwerkt.

- *Bijstelling budget Jeugd*
  Wij hanteren het uitgangspunt 'principieel begroten'. De autonome kostenontwikkeling binnen de jeugdhulp, wordt in overeenstemming met het vaste standpunt, niet verwerkt in de begroting. De groei wordt beschouwd als een verantwoordelijkheid van het Rijk. Tegelijkertijd is er sprake van een structureel tekort binnen de jeugdhulp ten opzichte van de begroting.
  In de eerste bestuursrapportage is opgenomen dat de bijstelling van het jeugdbudget plaatsvindt bij de tweede bestuursrapportage. Deze bijstelling is opgenomen in deze bestuursrapportage voor een bedrag van €5,5 miljoen.

# Budgettaire begrotingswijzigingen en beleidsmatige afwijkingen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de budgettaire mutaties per programma, daarnaast wordt per programma een toelichting gegeven op de belangrijkste beleidsmatige afwijkingen.

De budgettaire mutaties met een omvang van groter dan € 50.000 worden toegelicht. In Bijlage 1 is een totaaloverzicht na wijzigingen opgenomen en in bijlage 2 is een overzicht opgenomen van alle budgettaire mutaties.

# Programma 0 – Bestuur en ondersteuning

Het bestuur van de gemeente bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. In dit programma staat hoe zij worden ondersteund. Zo wordt de gemeenteraad ondersteund door de griffie. *Het college van burgemeester en wethouders wordt ondersteund door de gemeentesecretaris. Ook verkiezingen en burgerzaken vallen onder dit programma.*

**Taakvelden**

0.1 Bestuur

0.2 Burgerzaken

**Portefeuillehouders Programma 0**

- Ard van der Tuuk
- Alex Steenbergen

## Begrotingswijzigingen

| Bestuur en ondersteuning *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 0 | 1.372 | 1.372 | 158 | V | 1.530 |
| Lasten programma 0 | 6.143 | 6.275 | 57 | V | 6.218 |
| **Saldo van baten en lasten** | **4.771** | **4.903** | **215** | V | **4.688** |
| Onttrekkingen reserves | - | - | - | - | - |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **4.771** | **4.903** | **215** | V | **4.688** |

**Afrekening *Regio Groningen-Assen tot en met 2025 (Baten € 158.000 voordeel)***
De stuurgroep van regio Groningen-Assen heeft de toekomstagenda 2026-2030 vastgesteld. In deze toekomstagenda is opgenomen dat de beschikbare middelen tot en met 2025, naar rato van ieders bijdrage over de voorgaande periode, worden verrekend met de deelnemers. Voor de gemeente Westerkwartier betekent dit dat een bedrag wordt ontvangen van € 158.045.

**Bedrijfsvoering (Lasten *€ 68.000 voordeel)***
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

*Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (Lasten € 12.000 nadeel)*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

**Optimale dienstverlening aan onze inwoners – implementatie inwonersportaal " MijnWesterkwartier" en inwonersportaal Sociaal Domein**
De ingebruikname van het inwonersportaal 'Mijn Westerkwartier' is momenteel gepland voor het derde kwartaal van 2026 (initieel was dit het eerste kwartaal van 2026). De implementatie van de VNG oplossing 'mijn services' is afhankelijk van de succesvolle ingebruikname van dit portaal en wordt daarom gelijktijdig opgepakt.

De realisatie van het inwonersportaal Sociaal Domein loopt vertraging op. De leverancier werkt momenteel aan het oplossen van diverse technische vraagstukken die noodzakelijk zijn voor een

stabiele en betrouwbare ingebruikname van het systeem. Hierdoor kan op dit moment nog geen definitieve planning voor de start en livegang worden vastgesteld.

**Duurzame en toekomstbestendige locaties buitendienst en Novatec**
Het doel was om de terreinen van de buitendienstlocaties in Noordhorn, Grijpskerk en Noorderringweg Marum aan te passen. De werkzaamheden zijn in 2026 gedeeltelijk uitgevoerd. Op basis van gewijzigde inzichten wordt momenteel onderzocht of aanpassingen in de verdere uitvoering noodzakelijk zijn. Hierdoor verschuiven onderdelen van de uitvoering naar 2027.

Daarnaast is sprake van de volgende actualiteiten:

- De ombouw van de locatie Marum naar een stallingslocatie en de verkoop van het overtollige deel van de kavel worden in 2027 afgerond.
- De verkoop van de voormalige Novatec locatie loopt vertraging op vanwege geconstateerde bodemverontreiniging. Hierdoor is meer tijd nodig voor de voorbereiding van de verkoop.
- De omgevingsplanprocedure voor de verkoop van de locatie in Leek loopt door. De voortgang is vertraagd door lopende gesprekken met de ontwikkelaar.

# Programma 1: Veiligheid

De gemeente heeft een belangrijke rol als regisseur op het thema veiligheid. Iedereen moet zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Op het thema veiligheid wordt samengewerkt met een breed netwerk binnen onze eigen organisatie en m*et andere (overheids)organisaties. De buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) en de politie vervullen hierin een belangrijke rol. De integrale advisering en uitvoering van hulpverlening bij branden, rampen en crises is ondergebracht bij Veiligheidsregio Groningen.*

| **Taakvelden** | | **Portefeuillehouders Programma 1** |
|---|---|---|
| 1.1 | Brandweer | ▸ Ard van der Tuuk |
| 1.2 | Openbare orde en veiligheid | |

## Begrotingswijzigingen

| Veiligheid<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 1 | 41 | 41 | - | - | 41 |
| Lasten programma 1 | 6.264 | 6.280 | -37 | N | 6.317 |
| **Saldo van baten en lasten** | **6.223** | **6.239** | **-37** | **N** | **6.276** |
| Onttrekkingen reserves | - | - | - | - | - |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **6.223** | **6.239** | **-37** | **N** | **6.276** |

*Er is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (Lasten € 37.000 nadeel).*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Voor het programma "Veiligheid" is geen sprake van beleidsmatige afwijkingen.

# Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. Het gaat verder over het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken die vallen onder dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks en regulier onderhoud, het groot onderhoud en de (her-) inrichtingen in de openbare ruimte. De gladheidsbestrijding in de wintermaanden hoort hier ook bij.

| **Taakvelden** | | **Portefeuillehouder programma 2** |
|---|---|---|
| 2.1 | Onderhoud wegen, Gladheidsbestrijding, Openbare verlichting | ▸ Alex Steenbergen |
| 2.2 | Parkeren | |
| 2.3 | Havens | |
| 2.4 | Waterwegen | |
| 2.5 | Openbaar vervoer | |

## Begrotingswijzigingen

| **Verkeer, vervoer en waterstaat** *(Bedragen x € 1.000)* | **Primaire begroting** | **Huidige begroting** | **Tweede Burap 2026** | **V/N** | **Nieuwe begroting** |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 2 | 234 | 234 | 31 | V | 265 |
| Lasten programma 2 | 11.895 | 12.612 | 80 | V | 12.531 |
| **Saldo van baten en lasten** | **11.661** | **12.378** | **111** | V | **12.267** |
| Onttrekkingen reserves | 69 | 423 | - | - | 423 |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **11.593** | **11.955** | **111** | V | **11.844** |

**Actualisatie Kapitaallasten 2026** ***(Lasten voordeel van € 420.000)***

De rente-en afschrijvingen zijn voor het jaar 2026 geactualiseerd. Dit levert voor programma 2 een voordeel op van € 420.000. Dit voordeel ontstaat doordat een aantal grote investeringen die in 2025 nog niet (volledig) zijn gerealiseerd en de begrote kapitaallasten hierdoor wegvallen.

**Bedrijfsvoering (Lasten nadeel van** ***€ 134.000)***

We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

**Bijstelling budget energiekosten openbare verlichting (Lasten nadeel van € 125.000)**

De energielasten voor de openbare verlichting zijn de afgelopen jaren gestegen. Hierdoor blijkt het huidige budget structureel onvoldoende. Op basis van de actuele uitgaven is sprake van een jaarlijks tekort van ongeveer € 125.000. Het budget voor 2026 is met dit bedrag verhoogd.

**Verhoging budget onderhoud parkeergarages (Lasten nadeel van € 50.000)**
De lasten voor het beheer en onderhoud van de parkeergarages zijn hoger dan eerder geraamd. Dit wordt veroorzaakt door stijgende VvE-bijdragen en hogere onderhoudskosten buiten de VvE. Hierdoor is het bestaande budget onvoldoende gebleken. Om de onderhoudswerkzaamheden op het gewenste niveau te kunnen blijven uitvoeren is het budget in 2026 incidenteel verhoogd met € 50.000.

*Daarnaast is sprake van een kleine budgettaire wijzigingen (Lasten € 81.000 nadeel, Baten €31.000 voordeel, per saldo € 50.000 voordeel).*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

*Goede bereikbaarheid en een infrastructuur passend bij onze visies op het gebied van wonen, werken en duurzaamheid - Fietsverbinding Leek-Marum-Drachten*
Uit de uitgevoerde verkenning naar de fietsverbinding Leek-Marum-Drachten blijkt dat de benodigde investeringen momenteel niet in verhouding staan tot de verwachte maatschappelijke baten. Op basis van deze uitkomsten is besloten de nadere uitwerking van de fietsverbinding voorlopig niet voort te zetten. U bent hierover geïnformeerd met een raadsbrief van d.d. 16 februari 2026.

# Programma 3: Economie

Wij zetten ons binnen het programma Economie samen met *bedrijfsleven, (beroeps-)onderwijs en andere partners in voor een economisch vitale samenleving. De focus is erop gericht om het economisch klimaat in brede zin te versterken. Recreatie en toerisme, cultuur en evenementen zijn nauw verbonden met dit programma. Deze onderwerpen komen in programma 5 aan de orde.*

| **Taakvelden** | | **Portefeuillehouder programma 3** |
|---|---|---|
| 3.1 | Economische ontwikkeling | ▸ Richard Lamberst |
| 3.2 | Fysieke structuur | |
| 3.3 | Bedrijvenloket Markten | |
| 3.4 | Promotie | |

## Begrotingswijzigingen

| Economie<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire Begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 3 | 43 | 43 | - | - | 43 |
| Lasten programma 3 | 900 | 935 | 68 | V | 867 |
| **Saldo van baten en lasten** | **858** | **892** | **68** | V | **824** |
| Onttrekkingen reserves | 100 | 100 | - | - | 100 |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **758** | **792** | **68** | V | **724** |

Bedrijfsvoering *(Lasten voordeel van € 68.000)*
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

**Voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven - *omgevingsplan uitbreiding de Poort Marum***

Het doel is om een omgevingsplan vast te stellen voor de uitbreiding van bedrijventerrein De Poort in Marum. Aansluitend worden de kavels bouwrijp gemaakt en op de markt gebracht.
Voor de verdere planuitwerking is aanvullend onderzoek naar flora en fauna noodzakelijk. Hierdoor loopt de planning vertraging op en kunnen de kavels niet meer in 2026 op de markt worden gebracht. De verwachting is dat de uitgifte van de kavels in 2027 kan plaatsvinden.

**Centrumvisie Leek**

De start van het traject voor het opstellen van de centrumvisie voor Leek staat gepland voor het vierde kwartaal van 2026. Hierdoor wordt de visie naar verwachting in 2027 opgeleverd. De uitvoering wordt gefinancierd vanuit de beschikbare middelen van Nij Begun.

# Programma 4: Onderwijs

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op gelijke kansen voor jeugdigen en jongeren om *met het volgen van onderwijs en voorschoolse voorzieningen een passende plek in de samenleving te krijgen. Onderdeel van dit beleid is het organiseren van voldoende openbaar primair onderwijs, adequate huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs en bekostiging van het noodzakelijke leerlingenvervoer. Vanuit dit beleid worden ook aan andere gemeentelijke doelen gewerkt, zoals duurzaamheid, meer bewegen, openbare speelplekken en een verkeersveilige schoolomgeving.*

| **Taakvelden** | | **Portefeuillehouders Programma 4** |
|---|---|---|
| 4.1 | Openbaar basisonderwijs | ▸ Bé Schollema |
| 4.2 | Onderwijshuisvesting | ▸ Jeroen Betten |
| 4.3 | Onderwijsbeleid, leerlingzaken | |

## Begrotingswijzigingen

| Onderwijs<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire Begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 4 | 866 | 841 | 80 | V | 921 |
| Lasten programma 4 | 7.805 | 7.962 | -19 | N | 7.981 |
| **Saldo van baten en lasten** | **6.940** | **7.121** | **61** | V | **7.060** |
| Onttrekkingen reserves | 52 | 109 | - | - | 109 |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **6.888** | **7.012** | **61** | V | **6.951** |

**Brandverzekering onderwijshuisvesting en peuter*opvang (Lasten € 57.000 voordeel)***
De premie voor de brandverzekering van de onderwijshuisvesting is lager vastgesteld. Dit leidt tot een structureel voordeel van € 56.700 binnen het budget voor onderwijshuisvesting.

**Bedrijfsvoering *(Lasten €80.000 nadeel, Baten €80.000 voordeel, per saldo € 0)***
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

*Daarnaast is sprake van een kleine budgettaire wijzigingen (Lasten € 5.000 voordeel).*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

**Lauwers College**

In 2026 worden kosten vergoed voor het project, de groencompensatie en de tijdelijke huisvesting van het Lauwers College. Ten opzichte van de begroting vallen de projectkosten lager uit doordat geen externe inhuur nodig was. De uitvoering van de groencompensatie vindt naar verwachting plaats in 2027. De hiervoor beschikbare budgetten willen we overhevelen naar volgend jaar. Voorstel hiertoe doen we bij de laatste financiële rapportage.

# Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Dit programma omvat beleid en maatregelen gericht op de leefgebieden/thema's Gezond en Meedoen in het sociaal domein: sport, cultuur, recreatie en bibliotheekwerk. Onder het programma vallen ook het eigendom, exploitatie en beheer van sportaccommodaties *en het openbaar groen. Tot slot vallen ook beleid en maatregelen ten aanzien van monumenten, musea en cultureel erfgoed onder dit programma.*

**Taakvelden**

| | |
|---|---|
| 5.1 | Sportbeleid |
| 5.2 | Sportaccommodaties |
| 5.3 | Cultuur |
| 5.4 | Musea |
| 5.5 | Cultureel erfgoed |
| 5.6 | Bibliotheken en omroep |
| 5.7 | Openbaar groen en recreatie |

**Portefeuillehouders Programma 5**

- Bé Schollema
- Richard Lamberst
- Jeroen Betten

## Begrotingswijzigingen

| Sport, cultuur en recreatie *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 5 | 2.188 | 1.853 | 11 | V | 1.864 |
| Lasten programma 5 | 21.230 | 22.356 | 461 | V | 21.895 |
| **Saldo van baten en lasten** | **19.043** | **20.504** | **473** | V | **20.031** |
| Onttrekkingen reserves | 97 | 1.267 | - | - | 1.267 |
| Toevoegingen reserves | - | 86 | - | - | 86 |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **18.946** | **19.323** | **473** | V | **18.851** |

**Bedrijfsvoering *(Lasten voordeel van € 222.000)***

We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

**Een boom voor iedere *inwoner (Lasten voordeel van € 200.000)***

Binnen het project 'Een boom voor iedere inwoner' verwachten we met de lopende en nog uit te voeren projecten de doelstellingen van het project te behalen. Na afronding van deze projecten verwachten we minimaal 65.000 bomen te hebben aangeplant, waarmee de doelstelling van één boom voor iedere inwoner wordt gerealiseerd. Op basis van de huidige voortgang en financiële prognose is € 200.000 minder nodig om deze doelstellingen te behalen. Dit incidenteel bedrag kan daarom worden afgeraamd.

**Actualisatie Kapitaallasten 2026 (*Lasten voordeel van € 149.000)***

De rente-en afschrijvingen zijn voor het jaar 2026 geactualiseerd. Dit levert voor programma 5 een voordeel op van € 149.000. Dit voordeel ontstaat doordat een aantal grote investeringen die in 2025 nog niet (volledig) zijn gerealiseerd en de begrote kapitaallasten hierdoor doorschuiven.

*Daarnaast is sprake van kleine budgettaire wijzigingen (Baten € 11.000 voordeel, Lasten € 110.000 nadeel, per saldo een nadeel van € 99.000).*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Voor het programma "Sport, cultuur en recreatie" is geen sprake van beleidsmatige afwijkingen.

# Programma 6: Sociaal domein

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op versterking van de samenlevingskracht, zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, en met ondersteuning van het sociaal netwerk kunnen participeren. Onder dit programma valt ook preventief beleid en de maatregelen die gericht zijn op het versterken van de brede welvaart van inwoners en een gezonde, kansrijke ontwikkeling van jeugdigen. Onder dit programma vallen ook beleid en maatregelen die bijdragen aan die nodig zijn om inwoners ondersteuning en zorg te bieden als het niet op eigen kracht lukt.

**Taakvelden**

| | |
|---|---|
| 6.1 | Samenkracht en burgerparticipatie |
| 6.2 | Toegang en eerstelijns- voorzieningen (Wmo) |
| 6.3 | Inkomensregelingen |
| 6.4 | WSW en beschut werk |
| 6.5 | Arbeidsparticipatie |
| 6.6 | Hulpmiddelen en diensten (Wmo) |
| 6.7 | Huishoudelijke hulp/begeleiding/dagbesteding/(Wmo) |
| 6.75 | Jeugdhulp ambulant en verblijf |
| 6.79 | PGB |
| 6.81 | Beschermd wonen/Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo) |
| 6.82 | Jeugdbescherming en jeugdreclassering |
| 6.9 | Coördinatie en beleid Wmo en Jeugd |

**Portefeuillehouders Programma 6**

- Alex Steenbergen
- Richard Lamberst
- Jeroen Betten

## Begrotingswijzigingen

| Sociaal Domein *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 6 | 28.667 | 40.729 | -666 | N | 40.063 |
| Lasten programma 6 | 105.161 | 121.344 | -5.131 | N | 126.475 |
| **Saldo van baten en lasten** | **76.494** | **80.615** | **-5.797** | **N** | **86.413** |
| Onttrekkingen reserves | 55 | 1.362 | 208 | V | 1.570 |
| Toevoegingen reserves | - | 31 | - | - | 31 |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **76.439** | **79.284** | **-5.590** | **N** | **84.874** |

**Jeugdhulp (*Lasten € 5,5 miljoen nadeel*)**

Voor het jaar 2026 wordt een uitzetting verwacht van ongeveer € 5,5 miljoen op het totale jeugdhulpbudget van € 29 miljoen. In 2025 bedroeg het tekort ten opzichte van de primitieve begroting € 6,3 miljoen. De hogere verwachte uitzetting is gebaseerd op de declaraties over de eerste helft van 2026 en de afgegeven zorgtoewijzingen tot en met het derde kwartaal. In deze bijstelling is daarnaast rekening gehouden met de ontvangst van de specifieke uitkering Niet-

beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf in gemeente (SPUK NBJZ) over de periode 2024-2025. Dit levert een voordeel op van € 471.000.

We zien opnieuw een toename in de indicatiewaarde per cliënt op bijna alle producten. De inzet van maatwerktrajecten is stabiel gebleven en verwachting is dat deze per volgend jaar daalt. Het aantal jeugdigen is dit jaar toegenomen ten opzichte van eerdere jaren. De verwachting is dat de ontwikkelingen gericht op de transformatie Jeugd de grip op de uitgaven zal vergroten.

**Stelpost integratie-uitkering Sociaal Domein (*Lasten € 644.000 voordeel)***
Jaarlijks wordt in de meicirculaire de integratie-uitkering Sociaal Domein geactualiseerd. De verhoging van deze uitkering plaatsen we in een stelpost, bedoeld ter dekking van verwachte stijging van lasten (met name voor Novatec) die samenhangen met deze uitkering. Nu deze verwachte lasten zijn geactualiseerd kan € 644.000 vrijvallen.

**Jeugdbescherming Noord en Verbeterplan Veilig Thuis Groningen (*Lasten € 393.000 nadeel)***
Het college heeft besloten Jeugdbescherming Noord en Veilig Thuis Groningen in 2026 en 2027 tijdelijk financieel te ondersteunen. Voor 2026 gaat het om een bijdrage van € 347.000. Deze bijdrage is nodig vanwege wachtlijsten, hoge werkdruk en een kwetsbare bedrijfsvoering.
Door de tijdelijke aanvullende ondersteuning worden beide organisaties beter in staat gesteld hun wettelijke taken uit te voeren. Deze financiële ondersteuning leidt tot een hogere gemeentelijke bijdrage. Daarnaast leidt de actualisatie van de begroting 2026 tot een aanvullende uitzetting van € 46.000. Deze stijging hangt samen met de aangepaste productiviteitsnorm bij Veilig Thuis Groningen, zoals volgt uit het AEF-rapport. Over zowel de tijdelijke financiële ondersteuning als de uitkomsten van het AEF-rapport bent u geïnformeerd via de raadsbrief van 8 juli 2026.

**Meicirculaire *2026 Gemeentefonds (Lasten € 344.000 nadeel)***
De effecten van de Meicirculaire 2026 van het gemeentefonds zijn verwerkt. Voor programma 6 stijgt de integratie-uitkering Sociaal Domein met € 552.000. Voor dit bedrag is een stelpost gevormd voor lasten die samenhangen met deze uitkering. Dit leidt tot een nadeel op de lasten. Daarnaast is het gemeentefonds verlaagd vanwege de vorming van de specifieke uitkering Niet-beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf in gemeente (SPUK NBJZ) over de periode 2024-2025. Deze korting bedraagt € 208.000 en is in mindering gebracht op het jeugdhulpbudget. Dit leidt tot een voordeel op de lasten. Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 344.000.

**Bijzondere Bijstand (*Lasten € 365.000 nadeel, Baten € 65.000 voordeel, per saldo € 300.000 nadeel)***
De lasten met betrekking tot bijzondere bijstand vallen € 365.000 hoger dan begroot. Dit ontstaat door hogere kosten met betrekking tot inrichtingskosten woningen, overbruggingsuitkeringen en kinderopvang om sociaal/medische redenen. Daar staat tegenover hogere baten van € 65.000 in verband met aflossingen op al verstrekte leningen.

**Afrekening Wmo Huishoudelijke Hulp 2025 (*Lasten € 292.000 voordeel)***
Bij het opstellen van de gemeentelijke jaarrekening 2025 is rekening gehouden met een nabetaling van € 350.000. De uiteindelijke volumestijging over 2025 blijkt lager dan vooraf verwacht, waardoor een bedrag van € 292.000 kan vrijvallen ten gunste van het resultaat.

**Opvang Oekraïne (Lasten € 333.000 nadeel, Baten € 587.000 voordeel, per saldo € 254.000 voordeel)**
De lasten nemen met € 333.000 toe, voornamelijk als gevolg van hogere kosten voor beveiliging en personele inzet bij de opvang van Oekraïense ontheemden. Deze extra kosten worden gecompenseerd via de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. De baten worden met € 587.000 verhoogd. Deze toename bestaat uit een vergoeding voor de hogere lasten en een aanvullende bijdrage voor de kapitaallasten van de opvanglocaties. Deze aanvullende vergoeding was nog niet opgenomen in de oorspronkelijke begroting. Per saldo leidt dit tot een voordelig resultaat van € 254.000.

**Dorpshuizenbeleid (*Lasten € 150.000 voordeel)***
Het dorpshuizenbeleid en het advies en (financiële) ondersteuning dat de gemeente aan dorpshuisbesturen verstrekt is gelijk gebleven. Echter, in 2026 wordt minder subsidie verstrekt i.v.m. uitblijven aanvragen subsidieregeling Onderhoudsfonds groot onderhoud. Dit mede als gevolg van de nog te ontwikkelen subsidieregeling Ontmoetingsplekken Nij Begun. Daarnaast zijn de meeste dorpshuizen al in het bezit van een actueel Energie Prestatie Advies (EPA-maatwerkadvies) en zijn alle onderwijsbijdragen geharmoniseerd waardoor budget ongemoeid blijft.

**Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (*Lasten € 103.000 nadeel)***
De bijdrage aan de centrumgemeente Groningen met betrekking tot Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang valt € 103.000 hoger uit dan begroot. Dit ontstaat met name door incidentele kosten met betrekking tot Tijdelijk Onderdak acuut woningzoekende. In de raadsvergadering van 27 mei 2026 heeft u via een raadsvoorstel hier kennis van genomen.

**Bedrijfsvoering *(Baten € 81.000 voordeel, Lasten € 430.000 nadeel)***
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0. De baten van € 81.000 heeft betrekking op de regionale vergoeding ter bekostiging van de trainer Beschut en Detacheren.

**Inkomensondersteuning *(Lasten € 70.000 nadeel)***
Het verwachte financiële nadeel bedraagt € 70.000. Dit nadeel wordt deels veroorzaakt door een toename van het aantal uitkeringen en de daarmee samenhangende hogere uitgaven aan inkomensondersteuning. Ook zien we een toename van het gebruik van inkomensondersteuning, wat mogelijk te verklaren is uit de inzet op het vergroten van het bereik van de inkomensondersteunende regelingen.

**Maatschappelijke voorziening *"De Hazelaar" Marum (last*en *€ 51.000 nadeel, baten € 10.000 voordeel, per saldo € 41.000 nadeel)***
De exploitatie van De Hazelaar wordt bijgesteld op basis van het werkelijke gebruik van het gebouw sinds de ingebruikname in 2023. De geactualiseerde inzichten leiden tot € 51.000 hogere lasten en € 10.000 hogere baten, resulterend in een nadeel van € 41.000.

**Novatec *(lasten € 1.695.000 voordeel, baten € 1.695.000 nadeel, per saldo € 0)***
Binnen Novatec, voor zover dit onder programma 6 valt, is sprake van ongeveer € 1,7 miljoen aan verrekeningen binnen de gemeente. Op basis van de BBV moeten deze verrekeningen als negatieve lasten worden verantwoord. Hierdoor nemen zowel de lasten als de baten met hetzelfde bedrag af. Per saldo heeft dit geen effect op ons begrotingsresultaat.

**NPG Vitaal Groningen Light (*Lasten € 170.000 nadeel, Baten € 170.000 voordeel, per saldo € 0)***
Vanuit het Nationaal Programma Groningen is subsidie toegekend voor Vitaal Groningen Light. Dit programma richt zich op het terugdringen van overgewicht, een groeiend probleem in de gemeente Westerkwartier dat kan leiden tot gezondheidsproblemen en hogere zorgkosten. Samen met andere gemeenten en regionale partners wordt gewerkt aan een integrale aanpak waarin zorg, welzijn, preventie en beleid samenwerken om inwoners met (risico op) overgewicht in hun eigen leefomgeving te ondersteunen.

**Tijd voor Toekomst (*Lasten € 110.000 nadeel, Baten € 110.000 voordeel, per saldo € 0)***
Vanuit het Nationaal Programma Groningen (€ 72.000) en Sociale Agenda Nij Begun (€ 38.000) is in totaal € 110.000 subsidie toegekend voor Tijd voor Toekomst. Deze subsidie wordt ingezet in schooljaar 2026-2027 voor 15 deelnemende scholen. Hierdoor kunnen de betrokken PO-scholen na einde van programma Kickstart hun activiteiten voortzetten, in afwachting van de definitieve subsidieregeling vanuit Sociale Agenda Nij Begun (maatregel 6) Tijd voor Toekomst. Hiermee wordt de continuïteit van Tijd voor Toekomst op deze scholen geborgd, waarmee we kansengelijkheid van kinderen in Westerkwartier vergroten.

**NPG Innovatiebegeleiders*/innovatiebegeleiding (Lasten € 56.000 nadeel, Baten € 56.000 voordeel, per saldo € 0)***
Vanuit het Nationaal Programma Groningen is subsidie toegekend voor innovatiebegeleiders. De innovatiebegeleiders dragen bij aan pedagogische en didactische kwaliteit van de Tijd voor Toekomstplannen. Hiermee vergroten we kansengelijkheid van kinderen in Westerkwartier.

*Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (Baten € 81.000 nadeel, Lasten € 87.000 voordeel, per saldo € 6.000 voordeel)*

### Toelichting mutatie reserves

*Bedrijfsvoering Projectteam statushouders (onttrekking € 208.000 voordeel)*
De extra inzet qua bedrijfsvoering op het project statushouders wordt deels gedekt uit de Reserve vluchtelingen. Dit betekent een onttrekking vanuit de reserve ter hoogte van € 208.000.

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Voor het programma "Sociaal Domein" is geen sprake van beleidsmatige afwijkingen.

# Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat het beleid en maatregelen gericht op de gezondheid van de bevolking als geheel. Hieronder vallen onder andere jeugd- en publieke gezondheidszorg, OGGz-taken, en verslavingspreventie. Het programma omvat tevens de zorg van de gemeente voor het milieu, de afvalinzameling, rioleringszorg, de bodemdaling, schade als gevolg van aardgaswinning en duurzaamheid. Enerzijds betreft het milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de regionale en lokale klimaatproblematiek. Ook de begraafplaatsen zijn onderdeel van dit programma.

**Taakvelden**

7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afvalinzameling
7.4 Milieu en klimaat
7.5 Begraafplaatsen

**Portefeuillehouders Programma 7**

- Alex Steenbergen
- Bé Schollema

## Begrotingswijzigingen

| Volksgezondheid en milieu *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 7 | 22.983 | 25.164 | -787 | N | 24.377 |
| Lasten programma 7 | 24.647 | 29.827 | 2.355 | V | 27.472 |
| **Saldo van baten en lasten** | **1.663** | **4.662** | **1.568** | V | **3.095** |
| Onttrekkingen reserves | 7 | 971 | - | - | 971 |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **1.657** | **3.692** | **1.568** | V | **2.124** |

**Bijdrage GGD 2026** ***(Lasten € 132.000 nadeel, dekking gemeentebrede stelpost indexatie taakveld 0.8 € 62.000 per saldo € 70.000 nadeel)***

De bijdrage aan de GGD is € 132.000 hoger dan begroot. Hiervan wordt € 62.000 gedekt uit de gemeentebrede stelpost indexatie, waardoor per saldo een nadeel van € 70.000 resteert.
Het nadeel ontstaat doordat de oorspronkelijke taakstelling van € 85.000 deels is ingevuld.
Daarnaast zijn er extra kosten met uitvoering van digitaal dossier JGZ en was er abusievelijk in de gemeentelijke begroting een afbouw van € 36.000 gehandhaafd.
In de raadsvergadering van 27 mei 2026 bent u met een raadsvoorstel hierover ook geïnformeerd.

**Intensivering bestaande lokale aanpak energiearmoede** ***(Lasten € 65.000 nadeel)***

Om gemeenten te helpen met het intensiveren van de bestaande lokale aanpak van energiearmoede, hebben het ministerie van SZW, de Stichting Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) en de VNG samengewerkt aan een portaal dat op een zorgvuldige en veilige wijze contactgegevens van aanvragers bij het TNE, die hiervoor toestemming hebben gegeven, beschikbaar stelt aan gemeenten. In combinatie met de ontvangen data maakt dit het mogelijk huishoudens met een

hoge energierekening en een laag inkomen gericht te benaderen, passende ondersteuning te bieden en daarbij gebruik te maken van het bestaande lokale hulpaanbod. Voor deze activiteit is € 65.000 beschikbaar gesteld in de meicirculaire.

**Terugbetaling Nedvang (*Baten € 153.000 nadeel)***
In 2018 hebben de voormalige Westerkwartier gemeenten een voorschot ontvangen voor de inzameling van glas, metaal, oud papier en Kunststofverpakkingen van Verpact. De voorschotten waren achteraf te hoog, waardoor nog een definitieve eindafrekening is ontvangen van € 153.000.

**Vrijval *CDOKE (Lasten € 2.239.000 voordeel)***
De gemeente heeft voor begrotingsjaar 2026 een decentralisatie-uitkering ontvangen als opvolging van de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie (CDOKE). Zowel de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie (CDOKE) als de decentralisatie-uitkering zijn bedoeld voor het dekken van personele lasten. Omdat de middelen van de specifieke uitkering, die tot en met 2025 zijn ontvangen, tot en met 2027 mogen worden besteed en de kosten die de gemeente maakt daarmee zijn gedekt, kan de decentralisatie-uitkering voor 2026 vrijvallen.

***Extra brandstofkosten & CO2 toeslag inzameling contracten (Lasten € 250.000 nadeel)***
In 2026 zijn bedrijven werkzaam in de afvalinzameling geconfronteerd met hogere uitgaven voor brandstof en CO2 toeslag voor vrachtverkeer op snelwegen. De hogere uitgaven worden doorbelast aan de gemeente, omdat deze onvoorzien zijn en daardoor niet tot het normale bedrijfsrisico gerekend kunnen worden. Achterliggende oorzaken zijn de ingevoerde CO2 belasting op vrachtverkeer op snelwegen halverwege 2026 en de crisis tussen Iran en de VS.
De verwachting is dat dit een nadelig effect zal hebben op de grote inzamelcontracten van ongeveer€ 250.000.

**SPUK Discretionaire Bevoegdheid (Lasten € 170.000 voordeel, Baten € 170.000 nadeel, per saldo € 0)** *G*ekoppeld aan de regeling van Nij Begun is de SPUK discretionaire bevoegdheid. Gemeenten hebben de mogelijkheid deze specifieke uitkering in te zetten bij huishoudens met een lager inkomen (< 200% sociaal minimum) die achterstallig onderhoud hebben wat belemmert bij het verduurzamen van de woning. Bijvoorbeeld verrotte kozijnen. Kozijnen zijn niet subsidiabel waardoor het vervangen van glas niet kan worden gerealiseerd als de kozijnen verrot zijn, maar een bijdrage uit dit budget kan de bewoner helpen ook de kozijnen te vervangen. De verwachte besteding voor 2026 wordt bijgesteld naar € 20.000. We gaan als regio gezamenlijk met het Rijk in gesprek over de verlenging van deze SPUK. Doordat nog niet alle postcodegebieden in het gehele jaar 2026 opengesteld waren voor subsidie, hadden we maar beperkte mogelijkheden om huishoudens te vinden die in aanmerking komen voor een bijdrage uit deze SPUK.

**SPUK Energiearmoede (*Lasten € 97.000 voordeel, Baten € 97.000, per saldo € 0)***
De SPUK energiearmoede bedraagt in totaal ruim € 2 miljoen. Hiervan is tot en met 2025 in totaal € 1 miljoen ingezet. In 2026 is de actie Koken Zonder Gas gecontinueerd en is gestart met het project 'waterzijdig inregelen'. Deze acties komen specifiek ten gunste van bewoners in een huurwoning. Voor woningeigenaren wordt binnen dit budget nauwe afstemming gezocht met de isolatieaanpak van Nij Begun, denk aan kosten voor financieel advies voor mensen met een smallere beurs. De uitkering moet uiterlijk in 2027 besteed zijn. Het uitbrengen van financieel advies binnen de isolatieaanpak was ruim begroot. Echter door de stagnering van de isolatieplannen vanuit Nij Begun is het aantal aanvragen voor financieel advies nog erg laag. Een voorwaarde voor het geven van een financieel advies is namelijk dat een bewoner al een isolatieadvies heeft, zodat de financieel adviseur een gedegen advies kan geven over de financiering van de maatregelen. In 2026 is boven

op deze SPUK nog een extra decentralisatie uitkering Energiearmoede ontvangen van € 64.930. We verwachten dit bedrag in 2027 te besteden.

**SPUK P*roeftuin aardgasvrije wijken (Lasten € 75.000 voordeel, Baten € 75.000 nadeel, per saldo € 0)***
Dit project is één van de 64 proeftuinen aardgasvrije wijken binnen het Rijksprogramma NPLW. De gemeente heeft een subsidie van € 4,6 miljoen ontvangen om de woningen in de dorpen Midwolde, Oostwold en Lettelbert (afgekort MOL-dorpen) versneld aardgasvrij te maken. Hiervan is € 1,5 miljoen ingezet sinds 2022, waarna per 1-1-2025 nog een budget resteert van € 3,1 miljoen. In 2026 verwachten we € 200.000 in te zetten. De jaarlijkse besteding loopt terug omdat eenvoudig te realiseren maatregelen zijn uitgevoerd. Dit betekent dat extra inspanningen nodig zullen zijn om andere woningeigenaren te enthousiasmeren om aan de slag te gaan met het aardgasvrij maken van de woning. De koppeling met Nij Begun kan zeker helpen een nieuwe doelgroep aan te boren. De uitkering moet uiterlijk in 2030 besteed zijn.

**SPUK Nationaal Isolatie Programma *(Lasten € 229.000 voordeel, Baten € 229.000 nadeel, per saldo € 0)***
Van het Rijk ontvangen wij de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie. Deze uitkering is bedoeld voor de uitvoering van een isolatieprogramma gericht op het nemen van energiebesparende ventilatie- en isolatiemaatregelen in slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners. Met deze middelen is een gemeentelijke subsidieregeling opgezet die aansluit bij de regeling van Nij Begun. Daarmee vangen we de 'subsidieval' van Nij Begun op voor bewoners met inkomen boven de 140% sociaal minimum. Een deel van het budget wordt ingezet voor overheadkosten voor de uitvoering van de gemeentelijke isolatieaanpak. Deze uitkering loopt tot en met 31 december 2028, waarna tweemaal één jaar verlenging mogelijk is. Het aantal subsidieaanvragen is lager dan vooraf ingeschat. Dit heeft mede te maken met de langzame opstart van de isolatieaanpak van Nij Begun. Er zijn lange wachttijden voor het isolatieplan en ook de behandeling van de Nij Begun subsidie duurt lang. Door de opstartproblemen waar Nij Begun mee kampt, hebben wij onze gemeentelijke regeling nog altijd niet breed onder de aandacht gebracht.

**Bedrijfsvoering *(Lasten € 54.000 nadeel)***
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

*Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 49.000 voordeel, baten € 62.000 nadeel, per saldo € 22.000 nadeel).*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

**Behalen doelstellingen RES**
De uitvoering van de projecten binnen de Regionale Energiestrategie wordt voortgezet. De projecten in Noordhorn, het Zuidelijke Westerkwartier en Oostwold zijn volgens planning. De uitvoering van de overige RES 1.0-projecten vindt in een latere fase plaats.

**Toekomstbestendig *en duurzaam wonen voor iedereen***
Om inwoners en bewonersinitiatieven te ondersteunen bij verduurzamingsvraagstukken was voorzien in de inzet van gemeentelijke energieadviseurs. Door de beschikbaarheid van een regionale

adviseurspoule vanuit de isolatieaanpak van Nij Begun is deze ondersteuning inmiddels regionaal georganiseerd. Daarom is de inzet van de gemeentelijke energieadviseurs na 2025 beëindigd.

**Een circulair en duurzaam afvalbeleid**

De besluitvorming over de realisatie van een nieuw grondstoffencentrum was voorzien voor 2026. Deze besluitvorming vindt naar verwachting plaats in 2027 omdat de aankoop van gronden nog niet heeft plaatsgevonden.

# Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel van de kernen als van het platteland. We zetten in op verdere ontwikkeling van onze ontwikkellocaties in de kernen. Dit gebeurt onder andere door voorbereiding en uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologische kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning, en onder de Omgevingswet een omgevingsplan of een omgevingsvergunning). Met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving.

| **Taakvelden** | | **Portefeuillehouders programma 8** |
|---|---|---|
| 8.1 | Ruimtelijke ordening | Hans Haze |
| 8.2 | Grondexploitatie | Alex Steenbergen |
| 8.3 | Wonen en bouwen | |

## Begrotingswijzigingen

| Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten programma 8 | 1.901 | 2.679 | 166 | V | 2.846 |
| Lasten programma 8 | 8.285 | 11.394 | -629 | N | 12.023 |
| **Saldo van baten en lasten** | **6.384** | **8.715** | **-462** | **N** | **9.177** |
| Onttrekkingen reserves | 600 | 2.157 | 400 | V | 2.557 |
| Toevoegingen reserves | 600 | 1.989 | - | - | 1.989 |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **6.384** | **8.547** | **-62** | **N** | **8.609** |

**Ontwikkeling fase 3 zuid *Roblespark Grootegast (Lasten € 400.000 nadeel)***

Zoals al opgenomen in de vastgestelde Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2026 worden in fase 3 zuid van het Roblespark aanmerkelijk meer sociale huurwoningen gerealiseerd dan de reguliere 30%. Met het toevoegen van 12 extra sociale huurwoningen is met Wold & Waard overeengekomen dat zij verdeeld over de gemeente 12 woningen beschikbaar stellen voor statushouders. Aangezien het voor de grondexploitatie van het Roblespark nadelig is, wordt er vanuit de reserve Vluchtelingen € 400.000 beschikbaar gesteld ten gunste van Grondexploitatie Roblespark.

**Actualisatie kapitaallasten *(Lasten € 73.000 voordeel)***

De kapitaallasten (afschrijvingen en interne rente) zijn voor het jaar 2026 geactualiseerd. Dit betekent voor programma 8 een voordeel van € 73.000. Dit ontstaat doordat een aantal investeringen die in 2025 nog niet (volledig) zijn gerealiseerd en de begrote kapitaallasten dus wegvallen.

**SPUK Poort van Leek (*Lasten € 95.000 nadeel, Baten € 95.000 voordeel, per saldo € 0)***
Vanuit de SPUK Poort van Leek is nog een bedrag van € 95.000 beschikbaar. In 2026 zetten we dit bedrag in voor de aanleg van extra parkeerplaatsen en groen.

**Bedrijfsvoering *(Lasten € 101.000 nadeel)***
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

### Toelichting mutatie reserves

*Onttrekking reserve vluchtelingen ten behoeve van Roblespark (€400.000)*
Zie tekst onder "*Ontwikkeling fase 3 zuid Roblespark Grootegast"*

*Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (Lasten €5.000 nadeel).*

## Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

**Een passend woningaanbod voor alle doelgroepen- *Woonplannen voor alle dorpen***
Voor alle dorpen worden woonplannen opgesteld. Bij de uitvoering van dit traject is enige vertraging ontstaan. In 2026 wordt gestart met de laatste woonplannen. De afronding en besluitvorming hierover worden naar verwachting gerealiseerd in het voorjaar van 2027.

**Een passend woningaanbod voor alle doelgroepen- *Huisvestingsverordening***
In 2026 zou worden gestart met het opstellen van een gemeentelijke huisvestingsverordening. De voortgang van dit traject bleek afhankelijk van de inwerkingtreding en verdere implementatie van de Wet versterking regie volkshuisvesting. De wet is op 1 juli 2026 in werking getreden, maar wordt gefaseerd ingevoerd. Gemeenten moeten uiterlijk 1 juli 2027 beschikken over een volkshuisvestingsprogramma. De volkshuisvestingsverordening dient vervolgens uiterlijk op 1 januari 2028 te zijn vastgesteld.

**Herziening *Omgevingsvisie***
In 2026 wordt gewerkt aan de voorbereiding van een herziening van de Omgevingsvisie. De huidige Omgevingsvisie voldoet nog aan de beleidsmatige en wettelijke uitgangspunten. De voorbereiding van de herziening is in uitvoering, waarbij de afronding en bestuurlijke vaststelling naar verwachting eind 2027 plaatsvinden.

# A. Overzicht Overhead

| Overhead<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten overhead | 482 | 509 | 330 | V | 838 |
| Lasten overhead | 32.800 | 33.763 | -223 | N | 33.986 |
| **Saldo van baten en lasten** | **32.318** | **33.255** | **107** | V | **33.148** |
| Onttrekkingen reserves | 693 | 1.300 | 201 | V | 1.501 |
| Toevoegingen reserves | - | 1.174 | - | - | 1.174 |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **31.625** | **33.128** | **308** | V | **32.820** |

*Herverdeling schoonmaakkosten (Lasten € 90.000 nadeel)*
Vanaf maart 2026 wordt de gemeentelijke huisvesting op basis van een nieuwe schoonmaakovereenkomst schoongemaakt. Bij de invoering van deze overeenkomst werd ervanuit gegaan dat het beschikbare budget toereikend was. Inmiddels is gebleken dat de verdeling van de schoonmaakkosten afwijkt van de oorspronkelijke raming. De totale schoonmaakkosten zijn per saldo niet gewijzigd. De kosten voor de opvanglocaties vallen lager uit en worden gedekt vanuit Rijksmiddelen. Daartegenover staan hogere kosten voor de gemeentelijke huisvesting. Hierdoor ontstaat een tekort waardoor aanvullende gemeentelijke dekking nodig is.

*Toezichthouder "houtsingels" (Lasten € 81.000 nadeel)*
Het College heeft ingestemd met het aantrekken van een toezichthouder "houtsingels" voor de duur van twee jaar. Door de inzet van deze toezichthouder kan de gemeente zijn taak in de toezicht- en handhavingsprocedures de gevraagde aandacht geven. Het toezicht op de kwaliteit van de houtsingels wordt hierdoor vergroot.

*Rechtskundige adviezen (Lasten € 78.000 nadeel)*
Een aantal dossiers kent een vervolgtraject met een behoorlijke juridische inzet. Het betreft voornamelijk dossiers met een complex karakter. We hebben hiervoor externe juridische ondersteuning nodig. De meerkosten voor 2026 worden geraamd op € 78.000.

*Actualisatie Kapitaallasten (Lasten € 527.000 voordeel*)
De kapitaallasten (afschrijvingen en interne rente) zijn voor het jaar 2026 geactualiseerd. Dit betekent voor Overhead een voordeel van € 527.000. Dit ontstaat doordat een aantal grote investeringen die in 2025 nog niet (volledig) zijn gerealiseerd en de begrote kapitaallasten dus wegvallen.

*Bedrijfsvoering (Lasten 53.000 nadeel, Baten € 324.000 voordeel, per saldo € 271.000)*
We hebben de verdeling van salarissen over overhead en taakvelden geactualiseerd. Per saldo is het resultaat 0.

*Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (Lasten € 67.000 nadeel, Baten € 3.000 voordeel, per saldo € 64.000 nadeel).*

Toelichting mutatie reserves

*Onttrekking reserve Nij Begun ten behoeve van Projectleider gebiedsontwikkeling Centrum Leek en Nienoord (onttrekking € 128.000 voordeel)*

Het centrum van Leek en Landgoed Nienoord staan voor een gezamenlijke ontwikkelopgave. Door beide ontwikkelingen integraal op te pakken, kunnen de aantrekkelijkheid, economische vitaliteit en de verbinding tussen beide gebieden worden versterkt. Om dit verder uit te werken is een projectleider Gebiedsontwikkeling Centrum Leek en Nienoord aangesteld die een onderzoek uitvoert naar mogelijkheden om het centrum en Nienoord beter met elkaar te verbinden, waaronder in ieder geval een haalbaarheidsonderzoek naar het doortrekken van het Nienoordspoor. Ook wordt gewerkt aan een ontwikkelrichting voor het centrum van Leek met keuzes voor programma, openbare ruimte, parkeren, wonen en economische vitaliteit. Op basis van de onderzoeken en de ontwikkelrichting kan een bestuurlijk besluit genomen worden over prioritering van maatregelen en financiering. Hierbij wordt aangesloten bij financieringskansen vanuit o.a. de Economische Agenda Nij Begun in het kader van Masterplan Leek-Tolbert.

## Beleidsmatige afwijkingen paragrafen

*Paragraaf Bedrijfsvoering - "We inventariseren en toetsen de processen binnen de gemeente waarin persoonsgegevens (zoals naam, adres en inkomensgegevens) verwerkt worden."*
Door het nog niet kunnen invullen van de vacature op het gebied van privacy verloopt de inventarisatie trager dan gepland. Hierdoor treedt een vertraging op in de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden.

# B. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (incl Overzicht vennootschapsbelasting en Onvoorzien)

*In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op lasten en baten die niet rechtstreeks aan een programma zijn toe te rekenen.*

**Taakvelden**

0.3 Beheer gebouwen/ gronden
0.5 Treasury
0.6 Belastingen (OZB)
0.7 Algemene uitkering
0.8 Overige baten en lasten
0.9 VPB

**Portefeuillehouders Programma o**

- Ard van der Tuuk
- Alex Steenbergen

## Begrotingswijzigingen

| Algemene dekkingsmiddelen *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten algemene dekkingsmiddelen | 165.358 | 167.198 | 1.162 | V | 168.361 |
| Lasten algemene dekkingsmiddelen | 3.460 | 493 | 709 | V | -216 |
| **Saldo van baten en lasten** | **-161.898** | **-166.706** | **1.871** | V | **-168.577** |
| Onttrekkingen reserves | 2.200 | 6.006 | - | - | 6.006 |
| Toevoegingen reserves | - | 1.000 | - | - | 1.000 |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **-164.098** | **-171.712** | **1.871** | V | **-173.583** |

| Algemene dekkingsmiddelen vpb *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten algemene dekkingsmiddelen | - | - | - | - | - |
| Lasten algemene dekkingsmiddelen | 50 | 50 | -34 | N | 84 |
| **Saldo van baten en lasten** | **50** | **50** | **-34** | N | **84** |
| Onttrekkingen reserves | - | - | - | - | - |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **50** | **50** | **-34** | N | **84** |

| Onvoorzien *(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Baten onvoorzien | - | - | - | - | - |
| Lasten onvoorzien | 1 | 1 | - | - | 1 |
| **Saldo van baten en lasten** | **1** | **1** | **-** | - | **1** |
| Onttrekkingen reserves | - | - | - | - | - |
| Toevoegingen reserves | - | - | - | - | - |
| **Resultaat na mutatie reserves** | **1** | **1** | **-** | - | **1** |

*Omzetbelasting 2020 (Baten € 198.000 voordeel)*
Met de Belastingdienst is overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de btw-aangifte 2020. Het totale voordeel voor zowel de btw-aangifte als het btw-compensatiefonds bedraagt € 415.223. In de jaarrekening is al rekening gehouden met een voordeel van €216.973. Per saldo resteert daardoor nog een aanvullend financieel voordeel van €198.000.

*Verkopen bebouwd vastgoed locatie SKSG Aduard (Baten € 210.000 voordeel)*
De inkomsten waren oorspronkelijk zijn begroot in 2025. Door de benodigde besluitvorming binnen SKSG heeft de overdracht pas in 2026 plaatsgevonden, waardoor ook de inkomsten in 2026 worden verantwoord.

*Verkopen onbebouwd vastgoed locatie Sporthal de Til Zevenhuizen (€ 194.000 voordeel)*
De inkomsten waren oorspronkelijk begroot in 2025. De overdracht heeft daadwerkelijk plaatsgevonden in 2026. Het krijgen van een vergunning was een ontbindende voorwaarde. Hierdoor is het resultaat niet ten gunste van 2025 gekomen maar ten gunste van 2026.

*Meicirculaire 2026 (Baten € 534.000 voordeel, Lasten € 577.000 nadeel. Per saldo € 43.000 nadeel)*
Op 29 mei 2026 heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de meicirculaire 2026 gepubliceerd. De circulaire geeft een geactualiseerd beeld van de ontwikkeling van het Gemeentefonds en de financiële gevolgen daarvan voor de gemeente.
De uitkomsten van de meicirculaire leiden per saldo tot een voordeel van € 534.000. De uitkomst van de circulaire heeft een relatie met begrotingsbijstellingen binnen programma 6 en programma 7. Daarnaast leiden de uitkomsten van de circulaire tot een verhoging van het budget voor loon- en prijsontwikkelingen met € 577.000.
Over de financiële effecten van de meicirculaire is de raad al geïnformeerd via een afzonderlijke raadsbrief. De financiële gevolgen voor het begrotingsjaar 2026 zijn verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2026.

*Brandverzekeringen (Lasten € 70.000 voordeel)*
De premie voor de brandverzekering is lager uitgevallen. Dit levert een voordeel op van € 70.000.

*Rente (€ 1.302.000 voordeel)*
De kapitaallasten (interne doorbelaste rente) en de leningenportefeuille zijn voor het jaar 2026 geactualiseerd. Dit betekent een voordeel van € 1.302.000. Dit ontstaat met name door een voordeel van € 1,6 miljoen op externe financiering.

# Investeringen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de bijstelling van investeringskredieten in 2026.

| **Investeringskrediet**<br>*(bedragen x € 1.000)* | **Oorspronkelijk** | **Bijstelling** | **Bijdragen derden** | **Nieuw netto krediet** |
|---|---|---|---|---|
| Tractiemiddelen 2026 | 3.373 | 477 | | 3.850 |
| Verwervingsstrategie economische groeizone | | 830 | | 830 |
| Nutsvoorziening Lauwercollege Grijpskerk | 100 | -54 | | 46 |
| Nieuw sportveld VV Grijpskerk | 500 | 54 | | 554 |
| Sporthal de Leegens verv meterkast | | 28 | | 28 |
| Maatschappelijke Plint 2021 | 542 | 322 | -200 | 664 |
| Grondverwerving Oostergast-Oost | | 800 | | 800 |
| Grondverwerving Tolbertervaart-Noord | | 4.700 | | 4.700 |
| **Totaal** | **4.515** | **7.157** | **-200** | **11.472** |

*Tractiemiddelen 2026 € 477.000*
Wij vragen een investeringskrediet van € 477.000 beschikbaar te stellen voor de aanschaf van nieuwe voertuigen ten behoeve van de buitendienst Groen en Ruimtelijk Beheer. De investering is noodzakelijk vanwege de uitbreiding van de formatie en het daarmee samenhangende wagenpark. Met deze investering beschikken medewerkers over passende voertuigen en middelen om hun werkzaamheden veilig, doelmatig en continu uit te voeren. De investering leidt vanaf 2028 tot een structurele kapitaallast van € 56.000 per jaar. Deze kapitaallasten worden gedekt uit bestaande middelen die al beschikbaar zijn gesteld voor de uitvoering van wettelijke taken in de openbare ruimte.

*Verwervingsstrategie economische groeizone € 830.000*
Op 18 februari jl. heeft de gemeenteraad kennisgenomen van de zoekgebieden voor uitbreiding van de economische zone en ingestemd met het beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten ten behoeve van de economische groeizone en het grondstoffencentrum. Daarbij is nadrukkelijk benoemd dat de beperkte grondpositie van de gemeente in het gebied een belemmerende factor kan zijn voor de gewenste ontwikkeling. Afgelopen maanden zijn vanuit het strategisch verwervingskrediet een drietal aankopen gedaan in de zoekgebieden, passend binnen de door het college vastgestelde verwervingsstrategie. Met het beschikbaar stellen van dit krediet kunnen de aankopen hierop ten laste worden gebracht en wordt het strategisch verwervingskrediet van € 1 miljoen weer beschikbaar.

*Nutsvoorziening Lauwerscollege Grijpskerk € -54.000*
Het investeringskrediet houdt verband met het project "Nieuw sportveld vv Grijpskerk". Voorgesteld wordt een bedrag van € 54.000 over te zetten naar dit investeringskrediet. Per saldo neemt het krediet van dit project af en wordt het krediet voor het project "Nieuw sportveld vv Grijpskerk" met hetzelfde bedrag verhoogd.

*Nieuw sportveld vv Grijpskerk € 54.000*
Het investeringskrediet houdt verband met het project "Nutsvoorziening Lauwerscollege Grijpskerk". Voorgesteld wordt een bedrag van € 54.000 over te zetten van dit investeringskrediet.

Per saldo neemt het krediet van dit project toe en wordt het krediet voor het project "Nutsvoorziening Lauwerscollege Grijpskerk" met hetzelfde bedrag verlaagd.

*Sporthal de Leegens vervanging meterkast € 28.000*
We stellen voor om een investeringsbudget van € 28.000 beschikbaar te stellen voor de vervanging van de verouderde hoofdverdeelkast (meterkast) in sporthal De Leegens in Doezum. De huidige installatie heeft het einde van haar technische levensduur bereikt en voldoet niet meer aan de toekomstige elektriciteitsvraag van het gebouw. Vervanging is bovendien noodzakelijk om de geplande verduurzamingsmaatregelen te kunnen realiseren. Door deze investering blijft de bedrijfszekerheid van de elektrische installatie gewaarborgd en wordt het gebouw voorbereid op verdere verduurzaming.

*De Plint (Lasten € 322.283 nadeel, Baten € 200.000 voordeel)*
De financiële afsluiting van dit project is nog niet mogelijk, omdat een eindafrekening met derden nog moet plaatsvinden. Het betreft een afrekening van € 150.000 en een aanvullende afrekening van € 50.000. Deze baten waren bij de oorspronkelijke begroting niet voorzien en dienen ter dekking van reeds gerealiseerde projectlasten. Om de baten en lasten budgettair correct te verwerken, worden zowel de baten als de lasten met € 200.000 verhoogd.
Daarnaast wordt voorgesteld het investeringskrediet nog eens met € 122.283 te verhogen. Deze kredietoverschrijding wordt veroorzaakt door een hogere aanneemsom voor de afbouw van het gebouw dan waarmee bij de oorspronkelijke kredietraming rekening was gehouden.

*Grondverwerving Oostergast-Oost € 800.000*
Op 13 december 2023 heeft uw raad reeds ingestemd met het beschikbaar stellen van dit krediet bij het vestigen van het voorkeursrecht op deze locatie. Het krediet voor grondaankopen voor dit project wordt nu opgevoerd. De rentelasten worden tot er een grondexploitatie wordt geopend gedekt uit beschikbare middelen voor programma wonen.

*Grondverwerving Tolbertervaart-Noord € 4.700.000*
Op 13 december 2023 heeft uw raad reeds ingestemd met het beschikbaar stellen van dit krediet bij het vestigen van het voorkeursrecht op deze locatie. Het krediet voor grondaankopen voor dit project wordt nu opgevoerd, omdat nog in 2026 de eerste grondtransacties plaatsvinden. De rentelasten worden tot er een grondexploitatie wordt geopend gedekt uit beschikbare middelen voor programma wonen.

# Bijlage 1. Overzicht baten en lasten na wijzigingen

Onderstaande tabel toont de totstandkoming van de gewijzigde begroting 2026. De kolom primaire begroting laat de begrotingscijfers zien zoals deze op 12 november 2025 door de raad is vastgesteld in de programmabegroting 2026 (primitieve begroting).

De kolom huidige begroting betreft de primitieve begroting inclusief de eerste begrotingswijziging 2026. De eerste begrotingswijziging 2026 heeft betrekking op de budgetoverheveling zoals opgenomen in de laatste bestuursrapportage 2025 en de eerste bestuursrapportage 2026.
De kolom "Tweede Burap" betreft de wijzigingen uit deze bestuursrapportage. Tot slot betreft de kolom "Nieuwe begroting" de geactualiseerde begroting 2026 na verwerking van de mutaties uit deze bestuursrapportage en de eerdere begrotingswijzigingen.

| Programma's \| Baten<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Bestuur en ondersteuning | 1.372 | 1.372 | 158 | V | 1.530 |
| Veiligheid | 41 | 41 | - | - | 41 |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 234 | 234 | 31 | V | 265 |
| Economie | 43 | 43 | - | - | 43 |
| Onderwijs | 866 | 841 | 80 | V | 921 |
| Sport, cultuur en recreatie | 2.188 | 1.853 | 11 | V | 1.864 |
| Sociaal Domein | 28.667 | 40.729 | -666 | N | 40.063 |
| Volksgezondheid en milieu | 22.983 | 25.164 | -787 | N | 24.377 |
| Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw | 1.901 | 2.679 | 166 | V | 2.846 |
| **Totaal baten programma's** | **58.294** | **72.955** | **-1.006** | N | **71.949** |
| Algemene dekkingsmiddelen | 165.358 | 167.198 | 1.162 | V | 168.361 |
| Overhead | 482 | 509 | 330 | V | 838 |
| Vennootschapsbelasting | - | - | - | - | - |
| Onvoorzien | - | - | - | - | - |
| **Totaal baten voor mutatie reserves** | **224.134** | **240.663** | **486** | V | **241.148** |
| Bestuur en ondersteuning | - | - | - | - | - |
| Veiligheid | - | - | - | - | - |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 69 | 423 | - | - | 423 |
| Economie | 100 | 100 | - | - | 100 |
| Onderwijs | 52 | 109 | - | - | 109 |
| Sport, cultuur en recreatie | 97 | 1.267 | - | - | 1.267 |
| Sociaal Domein | 55 | 1.362 | 208 | V | 1.570 |
| Volksgezondheid en milieu | 7 | 971 | - | - | 971 |
| Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw | 600 | 2.157 | 400 | V | 2.557 |
| Algemene dekkingsmiddelen | 2.200 | 6.006 | - | - | 6.006 |
| Overhead | 693 | 1.300 | 201 | V | 1.501 |
| **Totaal baten na mutatie reserves** | **228.006** | **254.358** | **1.295** | V | **255.652** |

| Programma's \| Lasten<br>*(Bedragen x € 1.000)* | Primaire begroting | Huidige begroting | Tweede Burap 2026 | V/N | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|---|
| Bestuur en ondersteuning | 6.143 | 6.275 | 57 | V | 6.218 |
| Veiligheid | 6.264 | 6.280 | -37 | N | 6.317 |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 11.895 | 12.612 | 80 | V | 12.531 |
| Economie | 900 | 935 | 68 | V | 867 |
| Onderwijs | 7.805 | 7.962 | -19 | N | 7.981 |
| Sport, cultuur en recreatie | 21.230 | 22.356 | 461 | V | 21.895 |
| Sociaal Domein | 105.161 | 121.344 | -5.131 | N | 126.475 |
| Volksgezondheid en milieu | 24.647 | 29.827 | 2.355 | V | 27.472 |
| Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw | 8.285 | 11.394 | -629 | N | 12.023 |
| **Totaal lasten programma's** | **192.331** | **218.985** | **-2.795** | N | **221.780** |
| Algemene dekkingsmiddelen | 3.460 | 493 | 709 | V | -216 |
| Overhead | 32.800 | 33.763 | -223 | N | 33.986 |
| Vennootschapsbelasting | 50 | 50 | -34 | N | 84 |
| Onvoorzien | 1 | 1 | - | - | 1 |
| **Totaal lasten voor mutatie reserves** | **228.642** | **253.292** | **-2.343** | N | **255.635** |
| Bestuur en ondersteuning | - | - | - | - | - |
| Veiligheid | - | - | - | - | - |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | - | - | - | - | - |
| Economie | - | - | - | - | - |
| Onderwijs | - | - | - | - | - |
| Sport, cultuur en recreatie | - | 86 | - | - | 86 |
| Sociaal Domein | - | 31 | - | - | 31 |
| Volksgezondheid en milieu | - | - | - | - | - |
| Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw | 600 | 1.989 | - | - | 1.989 |
| Algemene dekkingsmiddelen | - | 1.000 | - | - | 1.000 |
| Overhead | - | 1.174 | - | - | 1.174 |
| **Totaal lasten na mutatie reserves** | **229.242** | **257.572** | **-2.343** | N | **259.915** |
| | | | | | |
| **Begr.resultaat na mutatie reserves** | **-1.236** | **-3.214** | **-1.048** | N | **-4.262** |

# Bijlage 2. Overzicht begrotingswijzigingen

| Programma | omschrijving mutatie<br>*(bedragen in €, plus is een voordeel)* | Lasten | Baten | Saldo |
|---|---|---|---|---|
| **0. Bestuur en ondersteuning** | | | | |
| | Afrekening RGA 2025 | | 158.045 | 158.045 |
| | Bedrijfsvoering | 68.100 | | 68.100 |
| | Openburgerzaken-afnemer | -12.000 | | -12.000 |
| | Rente en afschrijving 2026 | 548 | | 548 |
| **Totaal 0. Bestuur en ondersteuning** | | **56.648** | **158.045** | **214.693** |
| **1. Veiligheid** | | | | |
| | Bijdrage ZVHG | -20.569 | | -20.569 |
| | Begroting VRG | -13.600 | | -13.600 |
| | Dierenambulance | -3.300 | | -3.300 |
| **Totaal 1. Veiligheid** | | **-37.469** | **0** | **-37.469** |
| **2. Verkeer, vervoer en waterstaat** | | | | |
| | Rente en afschrijving 2026 | 420.432 | | 420.432 |
| | Bedrijfsvoering | -134.000 | | -134.000 |
| | Bijstelling budget energie openbare verlichting | -125.000 | | -125.000 |
| | Budget onderhoud parkeergarage Zuidhorn | -50.000 | | -50.000 |
| | Borging toezicht en vergunning K&L | -31.000 | 31.000 | 0 |
| **Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat** | | **80.432** | **31.000** | **111.432** |
| **3. Economie** | | | | |
| | Bedrijfsvoering | 68.065 | | 68.065 |
| **Totaal 3. Economie** | | **68.065** | **0** | **68.065** |
| **4. Onderwijs** | | | | |
| | Bedrijfsvoering | -80.000 | 80.000 | 0 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | 56.700 | | 56.700 |
| | Rente en afschrijving 2026 | 4.570 | | 4.570 |
| **Totaal 4. Onderwijs** | | **-18.730** | **80.000** | **61.270** |
| **5. Sport, cultuur en recreatie** | | | | |
| | Bedrijfsvoering | 222.000 | | 222.000 |
| | Iedere inwoner een boom | 200.000 | | 200.000 |
| | Rente en afschrijving 2026 | 149.160 | | 149.160 |
| | Bijramen budget Pinksterfeesten | -44.000 | | -44.000 |
| | Sportakkoord budget 2026 | -40.000 | | -40.000 |
| | Exploitatie De Plint/Hazelaar | 8.500 | -28.753 | -20.253 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | 10.600 | | 10.600 |
| | Subsidieaanvraag Reitdiepveer | -5.000 | | -5.000 |
| | Project Buffer+ | -40.000 | 40.000 | 0 |
| **Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie** | | **461.260** | **11.247** | **472.507** |

| Programma | omschrijving mutatie<br>*(bedragen in €, plus is een voordeel)* | Lasten | Baten | Saldo |
|---|---|---|---|---|
| **6. Sociaal domein** | | | | |
| | Actualisatie Jeugdhulp 2026 | -5.500.000 | | -5.500.000 |
| | Stelpost integratie-uitkering SD | 644.265 | | 644.265 |
| | Bedrijfsvoering | -430.371 | 80.900 | -349.471 |
| | Jeugdbescherming Noord en verbeterplan VTG | -347.000 | | -347.000 |
| | Meicirculaire 2026 gemeentefonds | -344.000 | | -344.000 |
| | Bijzondere Bijstand | -365.000 | 65.000 | -300.000 |
| | Afrekening Wmo huishoudelijke hulp 2025 | 291.568 | | 291.568 |
| | Bijstelling budgetten Oekraïne opvang | -333.000 | 587.000 | 254.000 |
| | Dorpshuizenbeleid | 150.000 | | 150.000 |
| | Formatieve wijzigingen opvang Oekraine | -125.000 | | -125.000 |
| | MO VO 2026 en 2027 | -103.000 | | -103.000 |
| | Actualisatie Inkomensondersteuning | -70.000 | | -70.000 |
| | Versnelling transformatieopgave BW en MO | 66.000 | | 66.000 |
| | Doorbelasting transformatie opgave BW en MO | -66.000 | | -66.000 |
| | Doorbelasting TOZO (aanvullend) | 50.000 | | 50.000 |
| | Actualisatie begroting Veilig Thuis 2026 | -46.000 | | -46.000 |
| | Krediet en exploitatie De Plint/Hazelaar | -51.055 | 9.871 | -41.184 |
| | BBZ Uitvoeringskosten | 38.000 | | 38.000 |
| | Wmo Vervoer indexatie 2026 | -25.000 | | -25.000 |
| | Rente en afschrijving 2026 | 22.784 | | 22.784 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | 2.600 | | 2.600 |
| | Actualisatie Novatec | 1.694.900 | -1.694.900 | 0 |
| | NPG Vitaal Groningen Light | -169.937 | 169.937 | 0 |
| | TvT 26-27 Nij Begun en NPG | -109.682 | 109.682 | 0 |
| | NPG Innovatiebegeleiding 2026 | -100.800 | 100.800 | 0 |
| | NPG Kansrijke start 26-27 | 46.170 | -46.170 | 0 |
| | Actualisatie Leefgeld Oekraïne | 45.000 | -45.000 | 0 |
| | Innovatiebegeleiders 2026 | 44.800 | -44.800 | 0 |
| | Lokale uitvoering beschermd wonen 2025 | -41.400 | 41.400 | 0 |
| **Reserve** | Projectteam Statushouders | | 207.600 | 207.600 |
| **Totaal 6. Sociaal domein** | | **-5.131.158** | **-458.680** | **-5.589.838** |

| Programma | omschrijving mutatie<br>*(bedragen in €, plus is een voordeel)* | Lasten | Baten | Saldo |
|---|---|---|---|---|
| **7. Volksgezondheid en milieu** | | | | |
| | Vrijval decentralisatie - uitkering CDOKE 2026 | 2.239.000 | | 2.239.000 |
| | Extra brandstofkosten en Co2 toeslag | -250.000 | | -250.000 |
| | Terugbetaling Nedvang | | -153.000 | -153.000 |
| | GGD 2026 en 2027 | -132.000 | | -132.000 |
| | Bedrijfsvoering | 45.500 | | 45.500 |
| | Bedrijfsvoering | -99.845 | | -99.845 |
| | Meicirculaire 2026 gemeentefonds | -65.000 | | -65.000 |
| | Omgevingsdienst 2026 | -17.000 | | -17.000 |
| | Co2 nabetaling 2025 Omrin verwerking restafval | -10.000 | | -10.000 |
| | Rente en afschrijving 2026 | 8.127 | | 8.127 |
| | Subsidieaanvraag Reitdiepveer | 5.000 | | 5.000 |
| | Verhoging budget diverse kostenplaatsen vastgoed | -3.300 | | -3.300 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | 400 | | 400 |
| | SPUK Nationaal Isolatie Programma | 229.000 | -229.000 | 0 |
| | SPUK Discretionaire Bevoegdheid | 170.476 | -170.476 | 0 |
| | SPUK Energiearmoede | 97.000 | -97.000 | 0 |
| | SPUK Proeftuin aardgasvrije wijken | 75.000 | -75.000 | 0 |
| | SPUK Mitigerende maatregelen NVI | 22.500 | -22.500 | 0 |
| | Last Mile | 22.000 | -22.000 | 0 |
| | SPUK verduurzaming Garnwerd | 20.000 | -20.000 | 0 |
| | SPUK Ecologisch onderzoek NVI | -10.300 | 10.300 | 0 |
| | SPUK Nij Begun maatregel 29 | 8.000 | -8.000 | 0 |
| **Totaal 7. Volksgezondheid en milieu** | | **2.354.558** | **-786.676** | **1.567.882** |
| **8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing** | | | | |
| | Ontwikkeling fase 3 zuid Roblespark Grootegast | -400.000 | | -400.000 |
| | Bedrijfsvoering | -145.000 | | -145.000 |
| | Bedrijfsvoering | -3.000 | | -3.000 |
| | Rente en afschrijving 2026 | 73.424 | | 73.424 |
| | Bedrijfsvoering | 47.000 | | 47.000 |
| | Capaciteitsvraagstuk Programma Wonen en Woonbeleid | -30.000 | | -30.000 |
| | Verhoging budget diverse kostenplaatsen vastgoed | -2.500 | | -2.500 |
| | Lidmaatschap vereniging BWT Nederland | -2.000 | | -2.000 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | -200 | | -200 |
| | SPUK Poort van Leek | -95.384 | 95.384 | 0 |
| | Organisatie programma wonen Masterplan Leek-Tolbert | -71.000 | 71.000 | 0 |
| **Reserve** | Ontwikkeling fase 3 zuid Roblespark Grootegast | | 400.000 | 400.000 |
| **Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing** | | **-628.660** | **566.384** | **-62.276** |

| Programma | omschrijving mutatie<br>*(bedragen in €, plus is een voordeel)* | Lasten | Baten | Saldo |
|---|---|---|---|---|
| **A. Overzicht overhead** | | | | |
| | Rente en afschrijving 2026 | 527.511 | | 527.511 |
| | Projectteam Statushouders | -207.600 | | -207.600 |
| | Bedrijfsvoering | -86.014 | 287.900 | 201.886 |
| | Bedrijfsvoering | 145.000 | | 145.000 |
| | Extra energiekosten Leeksterveld | -110.000 | | -110.000 |
| | Schoonmaakkosten | -90.000 | | -90.000 |
| | Toezicht en handhaven op de houtsingelhoofdstraat | -81.000 | | -81.000 |
| | Bijramen budget Rechtskundige en overige adviseurs | -78.000 | | -78.000 |
| | Bedrijfsvoering | -76.000 | | -76.000 |
| | Doorbelasting transformatie opgave BW en MO | 66.000 | | 66.000 |
| | Versnelling transformatieopgave BW en MO | -66.000 | | -66.000 |
| | Verhoging budget diverse kostenplaatsen vastgoed | -63.614 | 3.200 | -60.414 |
| | Uitbreiding Nij Begun | -48.700 | | -48.700 |
| | Voormalig dekking overhead vanuit grexen | -48.268 | | -48.268 |
| | Capaciteitsvraagstuk Programma Wonen en Woonbeleid | 30.000 | | 30.000 |
| | OPENburgerz + afnemer | -14.550 | | -14.550 |
| | Toestemming hoger inhuurtarief handhaving jurist | 9.000 | | 9.000 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | 5.900 | | 5.900 |
| | Lidmaatschap vereniging BWT Nederland | 2.000 | | 2.000 |
| | Buitendienst VSO | -2.900 | 2.900 | 0 |
| | Bedrijfsvoering | -8.000 | 8.000 | 0 |
| | Bedrijfsvoering | -27.500 | 27.500 | 0 |
| **Reserve** | Projectleider Nienoord en Leek Nij Begun | | 128.265 | 128.265 |
| **Reserve** | Uitbreiding Nij Begun | | 48.700 | 48.700 |
| **Reserve** | Rente en afschrijving 2026 | | 24.315 | 24.315 |
| **Totaal A. Overzicht overhead** | | **-222.735** | **530.780** | **308.045** |
| **B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien** | | | | |
| | Rente en afschrijving 2026 | 1.301.675 | | 1.301.675 |
| | Verkopen bebouwd vastgoed | | 210.000 | 210.000 |
| | Afrekening BTW 2020 | | 198.250 | 198.250 |
| | Verkopen onbebouwd vastgoed | | 193.600 | 193.600 |
| | Ontwikkelingen begroting 2027-2030 | -76.000 | | -76.000 |
| | GGD 2026 en 2027 | 62.000 | | 62.000 |
| | Tijdelijke uitbreiding medewerker Ontwerpen en voorbereiden | -61.000 | | -61.000 |
| | Meicirculaire 2026 gemeentefonds | -577.000 | 534.000 | -43.000 |
| | Verhoging budget diverse kostenplaatsen vastgoed | | 26.575 | 26.575 |
| | Wmo Vervoer indexatie 2026 | 25.000 | | 25.000 |
| | Omgevingsdienst 2026 | 17.000 | | 17.000 |
| | Begroting VRG | 13.600 | | 13.600 |
| | Dierenambulance | 3.300 | | 3.300 |
| **Totaal B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien** | | **708.575** | **1.162.425** | **1.871.000** |
| **C. Overzicht VPB** | | | | |
| | VPB 2025 | -33.500 | | -33.500 |
| **Totaal C. Overzicht VPB** | | **-33.500** | | **-33.500** |
| **Eindtotaal** | | | | **-1.048.189** |

Gemeente
Westerkwartier